

U.G. 6th Semester Examination - 2022

SANSKRIT
[HONOURS]

Course Code : SANS-H-CC-T-13

Full Marks : 60

Time : 2½ Hours

*The figures in the right-hand margin indicate marks.**Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.*1. Answer any **ten** questions in Sanskrit Language with Devanāgarī Script : 2×10=20

निम्नोक्तेषु दश प्रश्नान् सुरगिरा देवनागरीलिप्या च समाधेहि :

- क) आस्तिकशब्दस्य कोऽर्थः? कानि तावद् आस्तिकदर्शनानि?
- ख) को नाम वस्तुवादः? भारतीयदर्शने कः वस्तुवादी?
- ग) भारतीयदर्शने के तावत् परिणामवादिनः के च विवर्तवादिनः?
- घ) को भवति स्वभाववादः? के तावत् स्वभाववादिनः?
- ङ) को नाम अनेकान्तवादः? केन दार्शनिकसम्प्रदायेन अनेकान्तवादः स्वीकृतः?
- च) तर्कसंग्रहानुसारं पदार्थाः कतिविधाः? के च ते?
- छ) कारणकरणयोः भेदद्वयं लेखनीयम्।

- ज) अभावः कतिविधः? के च ते?
- झ) भारतीयदर्शने के तावत् पीलुपाकवादिनः? के च पिठरपाकवादिनः?
- ञ) तर्कसंग्रहानुसारेण गुणपदार्थः कतिविधः? द्रवत्वस्य लक्षणं लेखनीयम्।
- ट) बुद्धेः लक्षणं प्रदेयम्। बुद्धिः कुत्र वर्तते?
- ठ) परामर्शस्य लक्षणं प्रदेयम्। को नाम पक्षधर्मता?
- ड) विशेषस्य लक्षणं प्रदेयम्। विशेषः कुत्र वर्तते?
- ढ) को नाम हेत्वाभासः? उदाहरणमेकं प्रदेयम्।
- ण) शब्दप्रमाणस्य लक्षणं प्रदेयम्। आप्तशब्दस्य कोऽर्थः?

2. Answer any **four** of the following questions :

5×4=20

अधोधृतेषु प्रश्नेषु यथेच्छं चत्वारः समाधेयाः :

- क) तर्कसंग्रहानुसारं समवायस्वरूपं लिखत। समवायाङ्गीकारे का युक्तिः?
- ख) आश्रयासिद्धहेत्वाभासस्य स्वरूपं सोदाहरणं सविस्तरं स्फुटीकरणीयम्।
- ग) किं नाम सामान्यम्? सामान्यं नित्यमनित्यं वेति उपस्थापनीयम्।
- घ) टीका लेख्या— विवर्तवादः।
- ङ) व्याख्या कार्या — संस्कारमाश्रयनं ज्ञानं स्मृतिः।
- च) हेत्वाभासः निरूपणीयः (वाक्यद्वयस्य)
- i) पर्वतो वर्द्धमान् प्रमेयत्वात्।
- ii) शब्दो नित्यः शब्दत्वात्।
- iii) गगनारविन्दं सुरभि अरविन्दत्वात्।

3. Answer any **two** of the following questions.

One must be written in Sanskrit Language in

Devanāgarī Script :

10×2=20

अधोलिखितेषु प्रश्नेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयमुत्तरत तयोरेकमवश्यं संस्कृतेन देवनागरीलिप्या च लेख्यम् :

- क) भारतीयदर्शनमनुसृत्य असत्कार्यवादः आलोचनीयः।
- ख) तर्कसंग्रहानुसारं विभागपुरःसरं कारणलक्षणं व्याख्याय अन्यथासिद्धिस्वरूपं स्फुटीकुरुत।
- ग) तर्कसंग्रहानुसारं कः भवति अनुभवः? यथार्थानुभावस्य स्वरूपं सोदाहरणं समासेन प्रदेयम्। यथार्थायथार्थानुभवयोः प्रभेदः प्रदर्शनीयः।
- घ) तर्कसंग्रहानुसारं प्रत्यक्षप्रमाणस्य लक्षणमुल्लिख्य प्रतिपदव्यावृत्तिपूर्वकं वैशद्येन व्याख्येयम्।
